

Phan Danh Hiếu

Cha Ơi

AT - Cha tôi vẫn thường say sưa kể về một thời chinh chiến: năm 1972 từng chỉ huy đánh B52 ở Hà Nội, viết sử cho Bộ tư lệnh phòng không, từng xuyên Trường Sơn vào Nam, nhiều lần suýt chết vì tên rơi đạn lạc nhưng lại không mảy may một vết thương trầy da...

Những lúc vui, mẹ vẫn hay đùa: "Khoe chi lắm, giải phóng rồi về, được cái cóc khô chi mô". Cha cười trong lặng lẽ: "Được chứ, đất nước giải phóng là cái được lớn nhất đời tui rồi". Chúng tôi còn nhỏ, nghe hai ông bà cãi nhau như vậy, không hiểu nhiều nhưng thấy lòng vui vui và tự hào lắm.

Từ ngày giải ngũ, cha sống với rừng với đồng ruộng. Thuở hợp tác xã có chính sách khai hoang hóa, cha đổ sức trên từng thớ đất, mồ hôi nhỏ xuống rờn rờn gieo thêm niềm hi vọng nhưng đất phụ ơn người. Làm hoài, làm mãi mà vẫn hoài chật vật. Cũng may, mẹ là cô giáo làng có tem phiếu nên cũng nói là có ăn với cơm độn khoai sắn quấy quá qua ngày. Cha đi rừng xẻ củi bán thêm cũng được dăm hào nữa nhưng lưng cha còng hơn, tóc bạc nhiều hơn, bàn tay chai sạn nhiều hơn...

Những lúc rảnh rỗi, cha thường ngồi ngắm lại một số những vật dụng của đời lính như cái áo màu xanh bộ đội đã sờn, cái bi đồng bằng sắt tây, vài cái huy chương đã hoen gỉ và sức mùi đồng mốc. Cha quý những vật dụng đó như quý cái gia đình này. Ấy thế mà có lần tôi đã làm cha buồn là vì tôi đã đem cái bi đồng ra đổi lấy hai cây kem. Cha không đánh đòn mà chỉ hỏi (bao giờ cũng vậy hễ con

cái làm gì sai cha chỉ hỏi, hỏi để chúng tôi tự suy nghĩ và nhận thức). Cha hỏi: "Trên đời này con sợ nhất là cái gì". Tôi nói: "Con sợ ma". "Làm gì có ma mà sợ, cái đáng sợ nhất là làm những việc không đúng với lương tâm". Cha nói vậy và xoa đầu tôi, xoa đầu cũng là một cách ông tha thứ.

Mẹ tôi thường dạy ba chị em tôi bằng roi vì mẹ nói: "Thương là cho roi cho vọt". Mẹ đánh thì đau đến cả hai ba ngày mới hết thâm. Nhưng đó cũng là một điều hay bởi mẹ tôi luôn quan niệm: đánh cho đau chứ không bao giờ chửi cho đau. Vết thương trên cơ thể còn có ngày lành lặn nhưng vết thương trong tâm hồn thì nhức nhối đến cả đời không bao giờ khỏi. Bởi vậy mẹ không bao giờ la mắng chúng tôi dù chỉ là một câu nhẹ hều. Có lỗi là ăn vài ba cây roi rồi coi như xong.

Cha thì lại khác, cha dạy chúng tôi học làm người với những bài học thật gần gũi. Cái gì cũng trở thành bài học. Giả dụ như hôm ấy, kẻ trộm vào nhà lấy trộm của chúng tôi một bì thóc. Mẹ thì khóc lóc kêu trời nhưng cha tỉnh queo: "Nó chưa vác hết bì còn lại là may rồi, ba đưa đâu ra cha hỏi".

Lại hỏi, đây là giây phút chúng tôi quý nhất không phải là để tranh tài mà để nghe cha dạy dỗ. "Các con nên học thằng ăn trộm điều gì?" - cha hỏi. Anh trai tôi hồn nhiên trả lời: "Con học nó sự nhanh nhẹn". Chị tôi phán: "Con sẽ đi ăn trộm lại". Tôi vốn nhút nhát nên ngồi im nghe. Cha lắc đầu: "Thật ra câu trả lời là nằm ở cái ngược lại các con ạ, con học thằng ăn trộm không phải là để đi ăn trộm hay sự nhanh nhẹn lưu manh mà nên học cách nó ăn trộm để đề phòng thôi".

Chúng tôi ngớ người và lấy làm xấu hổ với câu trả lời của mình. Cuối cùng vì biết cách ăn trộm của tên trộm mà nhà tôi đã bắt được quả tang khi hắn quay lại lần nữa. Cũng may cho tên trộm, cha tôi vốn là người nhân từ nên hắn được tha bổng nếu không ít nhất cũng đi cải tạo vài tháng.

Nhà tôi gần con sông Bộ, những mùa hè rực nắng, bạn bè tôi tha hồ tắm táp vùng vẫy giữa dòng nước xanh trong và mát rượi. Tôi không biết bơi, ngồi trên bờ nhìn xuống mà thèm thuồng. Xấu hổ thật, đã bao lần tôi nghe lời bạn bè, bắt con chuồn chuồn cắn rốn đau đến chảy cả nước mắt nhưng lại sợ nước không dám xuống.

Cha hỏi: "Muốn bơi phải không?". Tôi chỉ đáp lí nhí: "Dạ muốn! Nhưng con sợ...". Cha tôi hỏi tiếp: "Con sợ gì?". Tôi ngập ngừng: "Sợ chết". Cha bật cười ha hả: "Thế con đã biết cảm giác chết như thế nào chưa?". "Dạ chưa". "Chưa biết thì làm sao mà sợ được". Vừa dứt câu, ông bế ngang người tôi và lội ra chỗ nước sâu.

Bất ngờ ông thả tôi xuống. Khỏi phải nói là tôi đã uống bao nhiêu là nước. Hai tay và chân không ngừng đập đập và vùng vẫy cộng với nỗi hốt hoảng và sợ hãi đã ngay lập tức nhấn tôi chìm xuống. Cơ chừng lúc tôi "sắp chết", cha mới tới và cầm tay tôi kéo ngược vào bờ. Ông để tôi nằm sấp và khẽ vỗ vài cái vào lưng tôi. Tôi ho sặc sụa và ộc ra biết bao nhiêu là nước. Toàn thân tôi lạnh toát như có cảm giác vừa đi qua cái chết thật. Cha hỏi: "Hết sợ chưa".

Tôi sợ cha tôi lại lặp lại hành động cũ nên vội vàng: "Con... hết... sợ... sợ rồi". Tưởng ông sẽ thôi ai ngờ ông lại tiếp tục trình diễn màn dạy con tập bơi thật ấn tượng. Ông tiếp tục đưa tôi ra chỗ nước sâu hơn. Khi đó tôi ôm cứng lấy ông và khóc như chưa từng được khóc.

Nhưng ông vẫn lạnh lùng xô tôi ra bằng được. Nỗi sợ hãi tăng lên gấp bội, có lẽ lần này tôi sẽ chết, chết thật. Nghĩ vậy, tôi vùng vẫy, hai tay đập đập liên hồi lên mặt nước và tôi tưởng tượng ra dưới chân tôi là một bầy thuồng luồng đang chuẩn bị ngoi lên tấp vào chân. Và vì vậy tôi gắng đập lia lịa. Nước tràn vào miệng tôi, vào mũi, vào mắt cay xè. Tôi càng vùng vẫy dữ dội. Nhưng thật kỳ lạ. Tôi thấy mình đang bơi. Sau lần ấy tôi rút được kinh nghiệm xương máu: "Muốn trưởng thành thì phải bắt đầu từ những bài học nhỏ". Đó cũng là lời cha thường nói với chúng tôi mà suốt đời chúng tôi không bao giờ quên.

Nhà có ba chị em, nhưng tôi không phải là người được cha yêu thương nhất mà là chị gái tôi. Sinh ra trong thời bao cấp vào những năm đói rất lòng sau giải phóng. Mẹ tôi với đồng lương nhà giáo trường làng còm cõi không đủ trang trải. Thiếu ăn, thiếu mặc, mẹ gầy yếu khiến chị tôi cũng ốm đau liên miên.

Có lẽ vì vậy mà cha thương chị nhiều. Lúc nào cũng sợ chị ốm đau nên ông không bắt chị phải làm một việc gì cả kể cả việc nhẹ. Chị bị chứng loét dạ dày năm học lớp chín, ông đã khóc đến cạn nước mắt khi nhìn thấy con gái quần quai trong cơn đau đớn đến phát sốt phát rét. Cha và mẹ chạy vay đủ đường để có một khoản tiền nhỏ đưa chị tôi đi chữa bệnh. Chị bị cắt mất một phần bao tử và cũng chịu những cơn đau thất thường. Đi đâu, ăn gì, làm việc gì cha cũng kèm chị cho bằng được.

Rồi anh chị tôi vào đại học cũng là lúc lưng mẹ lưng cha còng hơn trên cánh đồng bạc màu gió nằng, dáng cha lấm lũi hơn trên những nẻo đường, trên những con dốc trơn nhầy nhẫy. Cha già đi trước tuổi, răng yếu, chân tay run nhưng lời nói bao giờ cũng ầm cúng và dù một mõi ông cũng không quên nụ cười trên môi để động viên mọi người. Đó là điều chúng tôi quý nhất ở ông.

Trong một lúc cả anh chị tôi đều vào đại học, lương nghề giáo của mẹ tôi không đủ chu cấp cho anh chị tôi đang trọ học ở Hà Nội. Cha phải cậy nhờ người ta bằng cách đi vay nặng lãi. Tôi đã nhiều lần chứng kiến cảnh cha thức đêm tròm sâu cả mắt mỗi khi đến ngày phải gửi tiền ra cho anh chị hay đến ngày người ta thúc nợ mà chưa biết xoay xở ở đâu ra. Tôi thương cha lao tâm khổ tứ, thương mẹ cả đời khản giọng trên bục giảng mà cũng không đủ sống nói chi mơ một ngày đủ đầy.

Trong tâm niệm của mẹ của cha là mong sao con cái được học tử tế: "Đời mình khổ nhiều rồi, đời chúng nó phải khác đi". Tôi hiểu và thương cha thương mẹ nhiều hơn nhất là những lần cha đạp xe đi khắp xã khắp làng vay tiền. Rồi nợ nần cứ thế chồng lên cao

ngất. Cha gầy xọp hẳn đi, người hốc hác. Đó cũng là thời gian chật vật nhất của gia đình tôi khi tôi lại một lần nữa vào đại học. Nhưng...

Cha đổ cơn bạo bệnh đột ngột - tai biến mạch máu não, bán thân bất toại.

Tôi nghỉ học về quê.

Mẹ bỏ nghề giáo cũng từ năm ấy.

Có ông thầy bói ác mồm bảo tại nhà tôi có ngôi mả nằm án ngữ trên lối đi lại không biết đường mà hương khói nên bị người âm ám phải. Chúng tôi thì biết cha đau là do lao tâm khổ tứ nhiều bề. Vì không muốn đời chúng tôi thất học, cha đã phải chạy vạy đủ đường, không kể là vay nặng lãi miễn sao chúng tôi không bỏ dở việc học giữa chừng. Rồi nợ nần chồng chất và lời qua tiếng lại khiến cha đau đầu. Những chuyện ấy cha giấu biệt chúng tôi nhưng chúng tôi biết cả, hiểu cả và thương cha nhiều hơn nữa. Cũng may mà khi cả chị và anh tôi ra trường thì cũng là lúc cha nằm xuống. Người làng bảo cái ông này đúng là số khổ, lo lắng cho con cái đến ngày thành đạt, chưa được hưởng lộc của con đã vội vã ra đi. Họ nói "ra đi" là vì lúc đó không ai nghĩ cha còn có thể sống nổi trước cơn bạo bệnh này.

Những ngày ở quê thật buồn. Mẹ suốt ngày khóc đến đỏ hoe cả mắt. Đây là cú sốc lớn của mẹ vì từ trước đến nay mọi việc lớn nhỏ trong nhà đều do một tay cha lo liệu chứ nào để mẹ phải động tay chân. Anh chị tôi biết tin cha đau nhưng không về được, vì đường xa và vì mới đi làm cả không có tiền để mà về nữa. Thành thử, thay vì cha phải đi nằm viện thì cha lại nằm ở nhà vì lúc này hoàn cảnh gia đình tôi quá đổi khó khăn.

Cha nằm thiu thiu trên giường bệnh. Cơn tai biến kéo theo biến chứng làm cha bại liệt, miệng méo lệch, nói năng và ăn uống khó khăn. Những lúc tỉnh ông nhìn tôi nghiêm nghị: "Sao con về đây?"

Sao không đi học?". Tôi không trả lời được câu hỏi ấy vì trái tim tôi đang nức nở, đang nghẹn ngào. Cả ngày, tôi và mẹ ngồi bóp tay chân cho ông. Cảm giác lúc này trong tôi bời rỗi, nỗi sợ hãi về một ngày mất cha khiến tôi đau nhói. Giá mà tôi có thể thay cha gánh cơn bạo bệnh này, giá mà tôi có tiền tôi sẽ không để cha phải như thế này, giá mà...

Tôi đã có những ngày tuyệt vọng nhưng nhìn vào cha, tôi buộc phải quay lại trường để tiếp tục học tập. Và từ đó tôi cũng không có duyên về quê nữa. Anh chị tôi đã chuyển cha mẹ tôi vào Nam sinh sống. Những ngày đầu chúng tôi sống trong một căn nhà thuê tạm bợ trong nỗi sợ hãi là cha sẽ ra đi mà chúng tôi không có một nơi ổn định để thờ cúng. Dần dà nhờ anh chị, chúng tôi có căn nhà của chính chúng tôi để ở thì cũng là lúc cha bước vào giai đoạn cuối của cơn bạo bệnh. Gần mười năm trôi qua trong cảnh liệt giường liệt chiếu. Đến lúc này cha không còn hơi để nói nhưng ánh mắt của cha vẫn như ngày nào. Cha là bài học lớn của đời chúng tôi, là bóng Thái Sơn cao vời vợi nhưng gần gũi giữa đời thường.

Buổi chiều, đứa cháu ngoại đầu lòng của cha mới học lớp lá về. Nó cầm lấy tay cha đang buông thõng và bi bô: "Công cha như núi Thái Sơn/Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra...".

Tôi bỗng thấy lòng mình tự nhiên đau nhói. Một tuổi thơ bên cha tươi rói hiện về với những bài học vỡ lòng giàu chân lý cùng những lời lầm xua, tôi bỗng thêm cái xoa đầu tha thứ của cha biết bao.

Cha ơi!

PHAN DANH HIẾU (Biên Hòa)